

FACIT

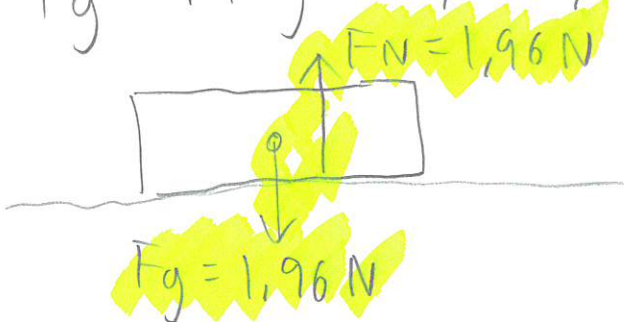
Fysik 1 – Friktionskraft och krafter i lutande plan

1. Ange storleken och rita en skiss av krafterna som verkar på en puck som väger 200 g när pucken glider längs en is...

a) utan friktion

(1/0/0)

$$F_g = m \cdot g = 0,2 \cdot 9,82 = 1,96 \text{ N}$$

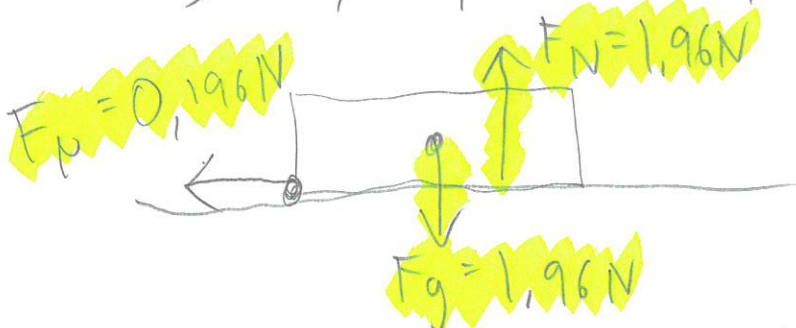
OBS! Ingen kraft framåt

b) med friktion, där friktionstalet är $\mu = 0,1$

(2/0/0)

Vid rörelse är friktionen sitt max

$$\Rightarrow F_\mu = \mu \cdot F_N = 0,1 \cdot 1,96 = 0,196 \text{ N}$$

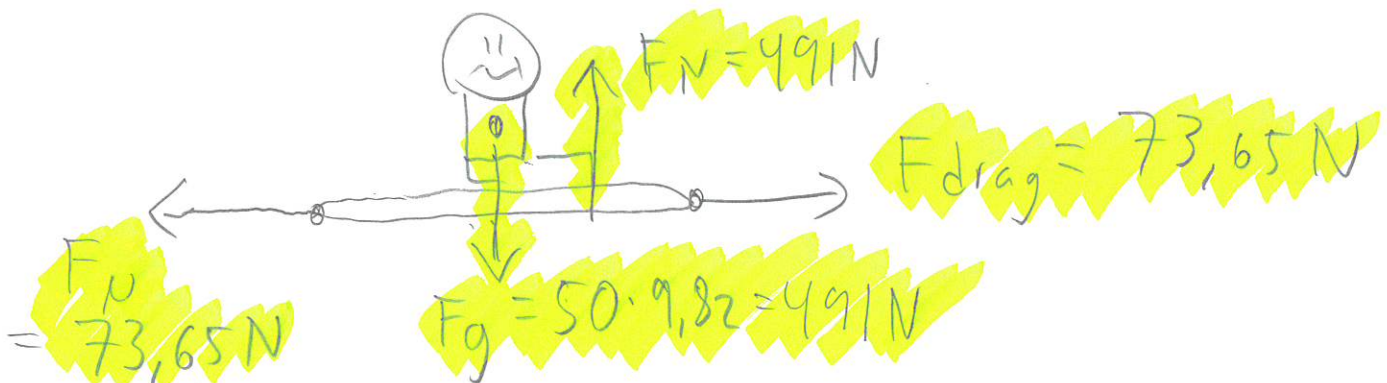

2. En skrana som med sin passagerare har massan 50 kg dras med **konstant hastighet** på helt plan mark med snö där friktionen mellan pulkan och snön är $\mu = 0,15$.

Beräkna storleken på krafterna som verkar på skranan när den dras, samt rita en skiss som visar riktningen.

(2/0/0)

Konstant hastighet $\Rightarrow F_{res} = 0 \text{ N}$

Vid rörelse gäller att F_μ är sitt max:

$$F_\mu = 0,15 \cdot F_N = 73,65 \text{ N}$$

3. Sture Ztark vill putta på en stor sten.
Stenen väger 200 kg och bildar mot underlaget friktion med friktionstalet $\mu = 0,4$.

a) Sture puttar med kraften 600 N.

Visa med beräkningar att det inte räcker för att flytta stenen.

(2/0/0)

Maxkraften på friktionen blir:

$$F_{\mu} = \mu \cdot F_N = 0,4 \cdot (200 \cdot 9,82) = 785,6 \text{ N}$$

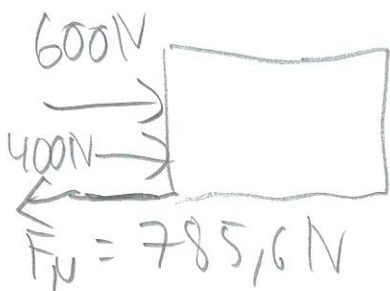
Eftersom $600 \text{ N} < 785,6 \text{ N}$ var sig inte stenen

b) Stures kompis Stimpy vill hjälpa till att flytta stenen.

Anta att Sture fortsätter putta med 600 N och att Stimpy puttar med 400 N.

Vad blir accelerationen på stenen?

(1/1/0)

$$F_{\text{res}} = 600 + 400 - 785,6 = 214,4 \text{ N}$$

$$NII: a = \frac{F_{\text{res}}}{m} = \frac{214,4}{200} = 1,072 \text{ m/s}^2$$

Stimpy blir trött och går hem.

Stures andra kompis Stina föreslår då att i stället hjälpa Sture genom att försöka

lyfta upp stenen lite medan han alltså puttar med 600 N.

c) Förklara på vilket sätt det skulle kunna hjälpa Sture att flytta stenen.

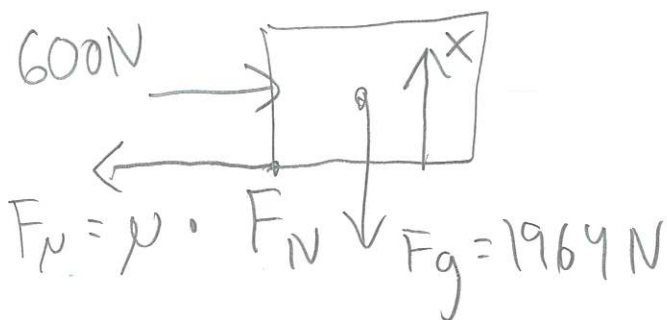
(1/1/0)

Om Stina lyfter stenen (även om den inte lyfts från marken) minskar normalkraften
 $\Rightarrow$ Friktionskraften blir mindre.

d) Med vilken kraft behöver Stina lyfta stenen rakt uppåt

för att Sture ska kunna putta den framåt, om Sture puttar med 600 N?

(0/2/0)

Normalkraften blir:

$$F_N = (1964 - x)$$

Om stenen ska röra sig ska $F_{\mu} < 600 \text{ N}$

$$600 = 0,4 \cdot (1964 - x) \Rightarrow x = 464 \text{ N}$$

$$600 = 785,6 - 0,4x$$

4. Magnus drar en kloss med accelerationen $a = 2 \text{ m/s}^2$.
Klossen väger 4 kg och ligger på ett plant underlag och bildar friktionstalet $\mu = 0,6$ mot detta underlag.

Med vilken kraft drar Magnus klossen?

(1/2/0)

Newton's andra lag!

$F_{\text{res}} = m \cdot a$

$F_{\text{framåt}} - F_{\mu} = 4 \cdot 2$

$F_{\text{framåt}} - 23,6 = 8$

$F_{\text{framåt}} = 31,6 \text{ N}$

5. Dela upp kraften $F = 180 \text{ N}$ nedan i de två komponenterna F_1 och F_2

(1/1/0)

$F_1 = \text{Motstående till } 40^\circ$

$F_2 = \text{Närliggande till } 40^\circ$

$F_2 = 180 \cdot \cos 40^\circ \approx 137,9 \text{ N}$

$F_1 = 180 \cdot \sin 40^\circ \approx 115,7 \text{ N}$

6. En galet motoriserad pulka glider framåt med kraften 400 N.

Vilken acceleration får pulkan om den ligger på ett plant underlag

med friktionstalet $\mu = 0,2$ om den totala massan av pulkan och föraren är 50 kg?

(1/2/0)

$F_{\mu} = [max]$

$= 0,2 \cdot 491$

$= 98,2 \text{ N}$

$F_{\text{res}} = 400 - 98,2 = 301,8 \text{ N}$

$\Rightarrow a = \frac{F_{\text{res}}}{m} = \frac{301,8 \text{ N}}{50 \text{ kg}} = 6 \text{ m/s}^2$

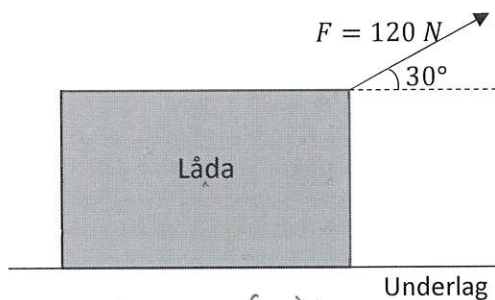

7. En låda med massan 20 kg befinner sig på ett plant underlag där friktionen mellan lådan och marken är $\mu = 0,7$.

Lådan påverkas av en kraft snett uppåt höger enligt figuren nedan.

Bestäm lådans acceleration till storlek och riktning.

(0/2/1)

Dela upp i
2 komponenter

$$\rightarrow 120 \cdot \cos 30^\circ = 103,9 \text{ N}$$

$$\uparrow 120 \cdot \sin 30^\circ = 60 \text{ N}$$

Normalkraften blir:

$$F_N = 196,4 - 60 = 136,4 \text{ N}$$

Max friktion:

$$F_\mu = \mu \cdot F_N = 0,7 \cdot 136,4 = 95,5 \text{ N}$$

$$F_{\text{res}} = 103,9 - 95,5 = 8,42 \text{ N} \rightarrow \Rightarrow a = F_{\text{res}}/m = 0,42 \text{ m/s}^2$$

8. Lådan i uppgift 7 (dvs med massan 20 kg) läggs i en uppförsbacke med lutningen 30° .

Beräkna storleken på krafterna, samt rita en skiss över dessa krafter som verkar på lådan när den ligger i backen om det saknas friktion i backen.

(1/1/0)

